

המידע על כרטיסי ניווט נלקח מ :

הקניית אסטרטגיות למידה באמצעות כרטיסי ניווט.

ליקטו, ערכו וכתבו : סלמון כרמית, שלו כרמית, יולי 1999

כרטיסי ניווט

כרטיסי ניווט הם כלי המסייע לתלמיד בתהליך הלמידה, באמצעותם רוכש התלמיד אסטרטגיות למידה להתמודדות טובה יותר עם החומר הנלמד.

תהליך הלמידה עם ילדים לקויי למידה, שונה מתהליך הלמידה הרגיל, ומחולק לשלושה שלבים:

שלב ההוראה המתווכת - בו מעביר המורה לילד את התהליכים תוך פיתוח קוגניציה ומטאקוגניציה.

שלב הביניים (כרטיסי הניווט) - מעניק לילד קביים להתנתקות מהמתווך, כך יוכל להגיע הילד בהדרגה להיות 'לומד מומחה'. בשלב זה על המתווך לדאוג שהילד יפעל על פי כרטיס הניווט פעמים רבות עד להפנמה מלאה. יש להקפיד שהניתוק מכרטיס הניווט לא ייעשה בשלב מוקדם מדי, אלא יותאם לשלב בו הלומד מתפקד באופן עצמאי.

שלב העבודה העצמית - בשלב זה הלומד הפנים כבר את אופן הלמידה, ויכול לתפקד ללא שלב הביניים, אך עדיין פועל לפי הכרטיס שלמד, מפעיל מנגנון פיקוח ובקרה ולבסוף בוחן את תוצריו.

בשלב בו עוסקים בהקניית כרטיסי הניווט ניתנות הנחיות ברורות ומדורגות לפי שלבים, כך שהילד ידע מה עליו לעשות בכל שלב בהתמודדות עם המשימה העומדת לפניו. כרטיסי הניווט מלווים בהסברים, מתאימים לנושא הנלמד ונשענים בראש ובראשונה על הבנה. השימוש בכרטיסי הניווט הוא תהליך מטאקוגניטיבי בו הלומד נהיה מודע להבדל בין זכירת מידע לבין שימוש במידע.

רציונל: לאחר תרגול רב ושימוש בכרטיס הניווט, יפנים אותו הלומד ויוכל להגיע לעבודה עצמאית, תוך התנתקות הדרגתית מכרטיסי הניווט ומהמתווך.

תהליך למידה המלווה בכרטיסי ניווט, אינו פותר את הלומד מלחשוב ולפעול, שכן עליו לאתר את הבעיה העומדת בפניו, להגדירה ולחפש את כרטיס הניווט המתאים לפתירתה - ולפתור אותה בהתאם. אם כן, כרטיס הניווט הינו כוח עזר בתהליך הפרוצדורלי של שלבי העבודה.

הרווח בצד השימוש בכרטיסי הניווט כפול, שכן השגנו ריסון של אימפולסיביות, רכישת שליטה ובקרה עצמית, זימנו חוויות הצלחה, ונתנו אפשרות לביטוי היכולת הטמונה בלומד.

הקניית אסטרטגיות להפקת משמעות

באמצעות כרטיסי ניווט

יש להקפיד על הכנת ערכת כרטיסי ניווט שתלווה את התלמיד הן בבית הספר והן בשעות הלמידה העצמאיות שלו, וזאת על מנת שהתלמיד יישם את הנלמד, וישפר את הישגיו בכל מקצועות הלימוד.

שלבי הלמידה באמצעות כרטיסי ניווט :

1. איתור הבעיה, העומדת בפני התלמיד.
2. בנייה משותפת של כרטיס ניווט לפתירת הבעיה או לחילופין נתינתו לתלמיד (בהתאם לרמת היכולת של הלומד).
3. עבודה מדורגת מתווכת תוך שימת דגש על שלבי העבודה המוצגים בכרטיס הניווט, והבנתם.
4. תרגול כרטיסי הניווט במשימות שונות ובתכנים מגוונים.

כרטיסי הניווט המובאים להלן, מיועדים לשימוש בשלבי הקריאה : בטרם הקריאה, במהלך הקריאה ובסיומה.

...לדאנא:

על הקריאה

קלז

כדי לפתור קלז:

1. קרא את הקטע מתחילתו ועד סופו, בלי להשלים מילים.

2. מצא את הרמזים הנמצאים בקטע.

- רמז תחבירי - איזה חלק מהמשפט חסר: שם עצם, פועל, שם תואר. . .
- לפי המשמעות של המשפט.
- רמז לשוני: יחיד, רבים, זכר, נקבה.
- קריאה קדימה ואחורה.

3. השלם את המילים החסרות.

4. קרא את הקטע, ובדוק, האם הוא הגיוני.

זכור!

בפתירת קלז, חשוב לנתח את הרמזים המופיעים בקטע, ולפיהם למצוא את המילה החסרה!

מילה קשה

ככל שצט שתכאוש באיפה קשה, באהאק הקריאה, אזכרי!

קרא את המשפט שבו מופיעה המילה - קדימה ואחורה.

שער את פירוש המילה הקשה לפי הקשר שלה לשאר המילים במשפט.

תרגם את המילה הקשה למילה נרדפת.

בדוק, אם המילה מובנת והגיונית בתוך המשפט,

אם כן - המשך לקרוא.

אם לא - חפש דרך אחרת

ניתן להבין מילה קשה, בעזרת השורש.

ערוך רשימה של מילים המוכרות לך מאותו שורש,

שער את פרוש המילה.